

zene

KOMOLYZENEI ÉRTÉKEK MAGAS SZÍNVONALON

Péter Beáta

– Nagyváradi Állami Filharmónia –

Mintegy ötven koncertet ad évente, küldetésének tekintti szélesebb körben is népszerűsíteni a komolyzenét, és nagy hangsúlyt fektet a fiatalok zenei nevelésére a hetvenedik évfordulóját ünneplő Nagyváradi Állami Filharmónia.

Százharminc évvel ezelőtt rendezték meg Nagyváradon „az első filharmóniai hangversenyt”, melyen Schnitzl J. vezényletével Rossini *Tankréd* című operájának nyitányát, Wolkmann 3. szerezénáját, Ekhard *Kürtvariációt* és Mozart 40., g-moll szimfóniáját játszották. 1890-ben megalakult a Nagyváradi Zenebarátok Társasága, melynek célkitűzései között szerepelt a komolyzenei oktatás, rendszeres előadások és koncertek szervezése, valamint egy zeneiskola megalapítása – olvasható az intézmény honlapján. Az 1920-as években egyre inkább igény volt arra, hogy a zenészeket szervezetbe tömörítsék, így jött létre 1923-ban a Filharmóniai Társaság. A Vamocska József által vezényelt szimfonikus zenekar többek közt Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Mendelssohn-Bartholdy, Smetana és Wagner közkedvelt műveit tűzte műsorára.

A Filharmóniai Társaság 1949-ben állami intézménnyé válik, és hivatalosan is megalakul a Nagyváradi Állami Filharmónia. „Mi a püspökség által működtetett filharmónia utódaként tekintjük magunkat. Nagyváradon van egy komoly közönségréteg, amely igényli a komolyzenét, de igyekszünk még nagyobb réteget megmozgatni, és azoknak is adni valamilyen zenei élményt, akik nem a komolyzene kedvelői. Ezért hoztunk létre az utóbbi években másfajta koncerteket is a filharmónia égisze alatt, például tematikus zenei esteket tartunk, mint tangó-est, vagy a bécsi ke-

Évadonként harmincnegyevenegy nagyzenekari koncerttel és több mint tíz kamarakoncerttel jelentkeznek

ringőhöz kapcsolódó, az újévi bálók hangulatát zeneileg kifejező újévi vagy éppen nőnap, karácsonyi, húsvéti koncertet. Amit én próbáltam meg pluszban hozni, az az, hogy jobban rátérjünk az operakoncertekre, és nem csak néhány ismert ariát szólaltatunk meg zenében, hanem valamit teszünk hozzá, minimális díszletet, látványt, jelmezt” – magyarázta Meleg Vilmos, az intézmény vezérigazgatója. Elmondta, céljuk, hogy a következő évben létrehozzák az első, az intézmény munkatársai által előadott operaelőadást – a kórossal, zenekarral, valamint meghívott szólistákkal, rendezővel, koreográfussal. A tervek szerint Bizet *Carmentjét* látná a nagyérdemű.

Saját hangversenyterem

A 2003/2004-es évadtól kezdődően a filharmónia egy felújított, saját hangversenytermet kapott, amely egyszerre viseli Enescu és Bartók nevét, nem pusztán annak emlékére, hogy e két zeneszerző többször is tiszteletét tette Nagyváradon, de egyben azért is, hogy a különböző kultúrák egymás mellett élésének példjaként álljon mindenki előtt – írják az intézmény munkatársai.

A filharmónia 2003-ban egy kiváló minőségű, új Bösendorfer koncertzongorát is vásárolt, ami

az előadók és a koncerthallgatók számára is komoly vonzerőt jelent, és a koncertélményeken is határozottan javított. Az intézmény célkitűzései közé tartozik a fiatal, tehetséges művészek felkarolása is, hogy teret biztosítson nekik a megmutatkozáshoz, ennek jegyében a zenekar az utóbbi években a régi, tapasztalt tagok mellett az új generáció művészeivel is gyarapodott, de fiatal karmestereknek és szólistáknak is bemutatkozási lehetőséget kínál. „Több mint 40 lemezfelvétel is őrzi a nagyváradi zenekar játékát, köztük számtalan különleges hangfelvétel, például 18. századi váradai zeneszerzők műveiből. A határon túli meghívások, külföldi turnék, a mintegy 40 bérletes hangverseny évadonként, mind bizonyítják az intézmény töretlen vágyát az irányban, hogy a komolyzenei értékeket magas színvonalon közvetítse, tolmácsolja közönségének és a kultúra ápolását mindenkor pártolja.”

Professzionális énekkar

A zenekar repertoárja fokozatosan gazdagodott az évtizedek során. Jelenleg a preklasszikus irodalomtól a klasszikus és romantikus közkedvelt műveken át a 20. századi zenéig (Prokofjev, Sosztakovics, Richard Strauss, Respighi, Sztravinszkij, We-

bern, Enescu, Bartók) számtalan korszakot és stílust felölel. Az elmúlt években számos turnén, fesztiválon is részt vett a zenekar (Lancut, Assisi, Macerata, Bukarest), valamint több országban is tartott hangversenyeket, például Lengyelországban, Magyarországon, Olaszországban, Németországban, Ausztriában, Belgiumban, Luxemburgban, Franciaországban, Portugáliában, Svájcban, valamint Brazíliában és Tajvanon is.

A filharmónia jelenlegi állandó karmestere Jankó Zsolt és Romeo Rambu. Ez utóbbi kezdeményezésére jött létre 1997-ben egy állandó, professzionális énekkar. Az intézmény számára nagy előrelépést jelentett egy állandó kórus működtetése, hiszen így korlátlan lehetőségek nyíltak meg a vokál-szimfonikus repertoár rendszeres műsorra tűzésében is. Ezzel párhuzamosan a kórus *a cappella* repertoárt is kialakított, ugyanakkor aktívan részt vett opera- és operett-előadásokban is, egyebek mellett a Nagyváradi Színházzal együttműködve. A mára 36 tagot számláló énekkar karigazgatója Lászlóffy Zsolt karnagy.

Kamara- és leckekoncertek

Meleg Vilmos elmondta, évadonként 38 nagyzenekari kon-

certtel jelentkeznek, és több mint tíz kamarakoncerttel. A környékbeli kisebb városokba is járnak fellépni, Margittára, Nagyszalontára, de a fókuszukban van Belényes, Székelyhíd, Érmihályfalva és Élesd is, igaz, ezeken a helyeken egyelőre még nincs nagy zenekart befogadó helyiség, ezért a kamarakoncerteket hozzák el ide. „Van vonós-nyégyesünk és fúvós ötösünk és egy nagyobb, tizenkét tagú fúvós együttesünk, és egy kilenc tagú kameratánk, amelyek a nagyzenekari munkájuk mellett hoznak létre további produkciókat. Számukra lehetőséget adunk a bemutatkozásra az évad keretében és a megyében, vagy esetleg távolabbi helyszínekre őket ajánljuk ki. Margitta az egyedüli a megyében, amely be tud fogadni egy nagy zenekart is, évente kétszer játszunk ott, kamarakoncertet és leckekoncertet pedig több alkalommal. A diákok zenei neveléséhez szeretnénk ez utóbbival hozzájárulni, megismertetjük velük a hangszereket, a műfajokat, stílusokat, azt, hogy hogyan és miért kell hallgatni zenét, mikor kell tapsolni, mikor kell kivárni stb. Ezeket az oktató hangversenyeket más filharmóniak esetében is tetten lehet érni, de nálunk ez régi hagyomány. Olyan régi, hogy még én is élveztem az áldásos hatását diákkoromban. Meggyőződésem, hogy aki nem kapja meg az alapokat kiskorában, az felnőttként sem válik ennek a műfajnak az élvezőjévé.” Az igazgató hozzátette, tavaly sikerült két jazzkoncertet is tartani, és szeretnének olyan további produkciókat létrehozni, amelyek által a komolyzene mai ágazatait mutatnák be. Mint mondta, sikerült egy olyan hangtechnikai berendezést beszerezni, amellyel minőségi hangfelvételt tudnak készíteni, és az első lemezüket is kiadhatták.

vers

Zsille Gábor

Várákozás a szerelemre

Testvérem, társam
Elhagy néha, reményt csillant,
de mindig visszatér hozzám
kortalan testvérem, társam,
a fájdalom.
Minden porcikám ismeri, száz
alakban fölkereste fogam, vesém,
térdem, gyomrom és epém,
mostanában
a torkom, tavaly pedig egész
összel kínok kínjával gyötörte
a vállam, a hátam, feldúlva minden
idegpályám.
A fájdalom az ötletekből soha
ki nem fogy, ahogy az ember is

határtalanul ügyes, ha mások
könyörtelen
kínzásáról van szó, a test lassú
és módszeres felszámolásáról.
A fájdalom a magasban lebegő
héja vagy sas,
nem keselyű, mert neki nem dög,
de eleven hús kell, nézi botladozó
menekvésem, s ha túl messzire
jutnék, lecsap,
de csak sebet üt rajtam, fussak még.
S én futok. Köszönöm ezt az újabb
közös évet, testvérem. Jövőre ugyanígy
veled, társam.

Marad még idő

Képzeld, te vagy Szent Sebestyén,
a római katona, kit makacs hitéért
kivégeznek egy fa törzséhez kötve,
vásári mulatságként, a porban,
a nyílvevesszők a te húsodba fúródnak,
combodba, karodba, válladba,
nem halsz meg rögtön, más istenre
felesküdni marad még idő elég –

és mit érzel? Túrhetetlen, metsző
kínt vagy derűs megnyugvást?
Szád mely szavakra nyitod? Bordád elé
tartanak-e pajzsot suttagó angyalok?
Úgy gondolod, jól döntöttél?
Félajultan figyeld a lábaddal gyűlő vért:
cseppjei a pokol tetején dobolnak,
néma visszhangjuk a felhőkbe száll.